

Noored lavajõud panevad end proovile

Cimaroza koomiline ooper "Salaabelu".

Muusikaakadeemia ooperistuudio etendus Estonia Teatri talveaias.

Lavastaja — Arne Mikk.

Ooperi esietendus oli tegelikult juba kevadel laulukateedri lõpetajate diplomitööna. Praegu on see talveaia mängukavas kui hea maine saanud lavastus ja noortele lavapraktikaks on "Salaabelu" igati sobiv lugu. Uuel õppeaastal tehti uus proovide-tsükkel ja möödunud neljapäeval mängiti seda sel hooajal esimest korda.

Etenduse kõige tugevamaks küljeks võib tõepoolest pidada Arne Miku lavastajatööd. Talveaia võimalused on teadagi minimaalsed ja režii põhiorhk suundub misantseenide täpsusele ja peenele väljatöötlusele. Seda need ka olid — kõik oli loogiline, ratsionaalne, iga liikumine, žest ja näoilme tulenes sisust. "Salaabelus" läheb tegevus edasi ka aariate ja ansambli jooksul ning lavastaja on kasutanud ära rohked võimalused säilitada kogu ooperi jooksul särtsakas tempo, mis õnneks ei ole kujunenud liigseks ringisebimiseks. Kõigile kuuele tegelasele oli leitud nei-

tõusid esile suuremate kogemustega Pirjo Levandi (Geronimo vanem tütar Elisetta) ja Rando Piho (kaasavarakütt krahv Robinsone). Nad olid vabamad ja ka vokaalselt ühtlased. Pirjo Levandi on end juba mitmes rollis suurel lavalgi õigustanud. Rando Piho aga väärilis intelligentse lauljana teatri suuremat tähelepanu ja tahaks loota, et teda angažeeritakse "Boheemile" lisaks veelgi. Üllatuslikult toredana esines kaupmees Geronimo osas Toomas Tõnts, kellel on head karakternäitleja eeldused. Margit Saulep (noorem tütar Carolina) sobis väga hästi särtsakasse, aga lüürilisema ja malbema alatooniga osasse ning selline tundubki tema õige amplituud olevat. Maire Haava (Geronimo õde Fidalma) ja Martin Lume (Carolina abikaasa, raamatupidaja Geronimo äris) olid teistest kramplikumad, aga nende lavakogemused on ka väiksemad.

Solistidele tegi aga sellel etendusel karuteene saatemuuksika. Orkestri ees oli esmakordselt noor dirigent Erki Pehk, kes oli võrdlemisi täbaras olukorras ja seda mitmel põhjusel. Kõigepealt, orkestri niisugune näitus talveaias on ilmselt

Pirjo Levandi ja Toomas Tõnts ooperistuudio etenduses "Salaabelu".

HENNO SAARNE foto

Arne Miku lavastajatööd. Talveaia võimalused on teadagi minimaalsed ja režii põhirõhk suundub misantseenide täpsusele ja peenele väljatöötlusele. Seda need ka olid — kõik oli loogiline, ratsionaalne, iga liikumine, žest ja näoilme tulenes sisust. "Salaabielus" läheb tegevus edasi ka aariate ja ansamblite jooksul ning lavastaja on kasutanud ära rohked võimalused säilitada kogu ooperi jooksul särtsakas tempo, mis õnneks ei ole kujunenud liigsaks ringisebimiseks. Kõigile kuuele tegelasele oli leitud neile omane selge karakter. Enesekindel kaupmees Geronimo, kelle kinnisideeks on saada oma perekonda tütre mehelepänekuga ka aadlititel, oli kujutatud väarikana. Teda ei näidatud sugugi liignaljaka või tobedana, nagu koomilises ooperis tihti peale tavaks. Tütarde Carolina ja Elisetta iseloomustus on nii muusikas kui tekstis antud: üks õrnem ja lüürilisem, teine pirtsakam, võimukam ja tigidam. Ka selles osas oli lahendus hea maitsega, sest polnud mindud karikatuurini. Kosilane krahv Robinsone oli peenemate maneeridega, aga mitte peenutsev jne. Oluliseks kordaminekuks on ka partnerite suhtlemine ja täpsed reageeringud. Võib-olla tunduks draamainimestele säärase külgede esiletoomine liigsena, sest niisugune lähenemine lavakujudele on elementaarne, aga meie ooperilavadel pole see sugugi igapäevane.

Noorte lauljate puhul on õigustatud, et lugu esitatakse eesti keeles — nii on algajatel kergem lavalist liikumise- ja käitumisjoonist omandada ja muusikaga ühildada.

Solistide ansambel tunnetas üksteist hästi ja partneritena olid nad kõik sobivad. Tasemelt

aga luurimise ja maobeina aiatooniga osasse ning selline tundubki tema õige ampluaa olevat. Maire Haava (Geronimo õde Fidalma) ja Martin Lume (Carolina abikaasa, raamatupidaja Geronimo äris) olid teistest kramplikumad, aga nende lavakogemused on ka väiksemad.

Solistidele tegi aga sellel etendusel karuteene saatemuusika. Orkestri ees oli esmakordselt noor dirigent Erki Pehk, kes oli võrdlemisi täbaras olukorras ja seda mitmel põhjusel. Kõigepealt, orkestri niisugune paigutus talveaias on ilmselt ebaõnnestunud: orkestrandid ei näinud vale valgustuse tõttu dirigendi käsi, too aga pidi orkestriga kontakti saamiseks olema lauljate poole seljaga ning juhatama üle õla. Teisest küljest ei olnud Erki Pehk etenduse juhatamiseks valmis. Ta ei tunnetanud vokaalpartiisid ja nende agoogika (tempodele lisaks aeglustused, hingamised, fermaadid jne.) oli talle kauniste tundmatu maa ning tagajärjeks oli primitiivne taktilöömine. Arendama peaks ta ka dirigeerimistehnikat — sissenäitamised olid lõviosas tehtud meetrumit andva käega (mistõttu orkester ei saanud kõigest enam aru), samal ajal teine käsi oli tegevusetu või siis tekkis käte liigne koorijuhilik parallelsus. Arvan, et noor dirigent peaks küpsema koos etenduse valmimisega ja viibima eranditult igas proovis, nii muusikalise ettevalmistuse kui ka lavastusseadete juures.

Kokkuvõttes oli mänguliselt vahva õhtu, aga kannatas etendus kui tervik. Teater on juba kord niisugune nähtus, kus tulemus sõltub miljonist asjast, mis kõik peavad omavahel kokku sulama.